

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Маргарита Николова Чешмеджиева

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

Област нависше образование: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.7 Администрация и управление

Докторска програма: „Организация и управление извън сферата на материалното производство (мениджмънт на публичната сфера)”

Автор на дисертационния труд: **Ваня Бориславова Пецанова**, редовен докторант към катедра „Национална сигурност и публична администрация“ в Правно-историческия факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски”

Тема на дисертационния труд: **„Мениджмънта на конфликти в управлението на човешките ресурси в публичната администрация”**

Научен ръководител: проф. д.н Любомир Тимчев

Уважаеми членове на Научното жури,

Със заповед № 1294/13.07.2022 г. на Ректора на Югозападния университет „Неофит Рилски” съм определена за член на научното жури по защита на дисертационния труд на докторантката Ваня Бориславова Пецанова на тема: „Мениджмънта на конфликти в управлението на човешките ресурси в публичната администрация”, като на първото заседание на журито ми е възложено да изготвя становище.

I. Общи данни за процедурата и докторанта

Процедурата е открита и се провежда съгласно изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Югозападен университет „Неофит Рилски”.

Кандидатът за придобиване на ОНС „Доктор“ Ваня Бориславова Пецанова се е обучавала по докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (мениджмънт на публичната сфера)” към катедра „Национална сигурност и публична администрация” на Правно-историческия факултет на

ЮЗУ „Неофит Рилски“, професионално направление 3.7 Администрация и управление. Тя е зачислена в редовна форма на обучение със Заповед № 31/08.01.2018г. на Ректора на университета, тема на дисертационния труд „Мениджмънта на конфликти в управлението на човешките ресурси в публичната администрация“, научен ръководител проф.д.н. Любомир Тимчев.

Г-жа Пецанова е положила всички необходими изпити, които са предвидени в нейния индивидуален план и е представила своя дисертационен труд в завършен вид съобразно предвидените срокове. През 2022 г. е назначена като асистент в катедра „Национална сигурност и публична администрация“ и е провеждала семинарни занятия по дисциплините: Управление на човешките ресурси, Макроикономика, Стратегически мениджмънт и управленски технологии, Стратегическо управление в публичния сектор и Публичен мениджмънт в специалност „Публична администрация“.

За изготвяне на становището са ми предоставени: автобиография, заповед за зачисляване на докторанта, дисертационен труд, автореферат, заповед за отчисляване с право на защита, декларация за оригиналност на труда.

Авторефератът коректно и точно отразява обобщено съдържанието на дисертационния труд по глави, актуалността, методологията, научната новост и практическото значение на изследването. Представени са основните моменти на изследването, тезите на автора, както и постигнатите резултати от направеното изследване.

II. Актуалност и значимост на изследвания проблем

Представеният на нашето внимание дисертационен труд безспорно е интересен и актуален. Актуалността на темата се обуславя от факта, че конфликтите са неразделна част от съществуването и функционирането на всяка една организация, те са сериозна пречка за осигуряването на качествени организационни отношения и правилното й функциониране. Правилното управление на конфликтите в реална работната среда може да доведе до положителни организационни резултати и увеличаване мотивацията на служителите. Управлението на конфликти е важна мениджърска компетентност, която способства за успешното преодоляване на кризисни ситуации, подпомага изграждането на добри работни взаимоотношения и продуктивна работна среда.

III. Оценка на резултатите и научните приноси на кандидата

Представеният дисертационен труд отговаря на минималните изисквания и стандарти за академично изследване. Безспорно докторантката познава добре проблема и е подхождала към неговото разработване задълбочено и с научна добросъвестност. Докторантката е използвала богат набор от научни методи, сред които основно място заемат анкетният, документалният и статистическият методи, психологически въпросници и методи за валидиране на психологическите въпросници. Използваната методология позволява да бъдат постигнати поставените цели на изследването, както и да се даде адекватен отговор на задачите решавани в дисертационния труд.

От представения дисертационен труд може да се направи заключението, че докторантката притежава задълбочени познания и детайлно познаване на материята касаеща конфликтите в социално-психологическото знание. Докторантката добросъвестно е изследвала и анализирала основните трудове на други учени, свързани с темата на изследваната проблематика и на тази основа да прави собствени предложения, с което да обогати научната литература.

Дисертационният труд е в обем от 222 страници и се състои от увод, три глави, заключение, библиографска справка за използвана литература и приложения. Библиографията включва 226 източника, от които 149 на български език, 52 на руски език и 25 на английски език. Позоваванията под линия са 111 на брой.

Избраната структура на дисертацията съответства на класическите стандарти за научно изследване. Считаю, че правилно и последователно, са дефинирани актуалността и значимостта, предметът, целите и задачите, както и използваните научни методи на изследването.

В **първа глава** се разглеждат конфликтите в социално-психологическото знание. Направен е подробен исторически анализ в изследването на конфликтите. Представени са съвременните схващания на редица изследователи по проблематиката на спецификата на конфликта, разглеждат се видовете конфликти, положителните и отрицателните страни на конфликта като нагледно в табличен вид е представена систематизацията и класификацията на конфликтите по различни критерии и видовете конфликти. Направено е разграничение между конфликтна ситуация и конфликтно поведение и видове конфликтно поведение.

Положително оценявам направените в края на глава първа обобщения, изводи и предложения за промяна. В тази глава проличава добро познаване на литературните източници, касаещи конфликтите в социално-психологическото знание, на основата на които докторантката прави обосновани изводи и формулира целесъобразни заключения. Като приносен момент може да се посочи разглеждането от докторантката на положителните и отрицателните страни на конфликта.

Втора глава е посветена на конфликтите в контекста на организационната структура и тяхното управление. Акцентът е поставен върху организационното управление на конфликти като са разгледани функциите, етапите, инструментите, методите и техниките за разрешаване на организационни конфликти. Въз основа на различни дефиниции са изведени основните характеристики на организационния конфликт. Направена е класификация на причините за възникване на конфликти според различни признаци. В тази част от дисертационното изследване са представени и видовете стратегии и тактики за поведение на личността в конфликт, както и изборът на стратегии за отстраняване на конфликта. Отделено е и внимание на **медиацията** като ефективен начин за разрешаване на конфликти, като по-справедлив и задоволителен подход в сравнение с други форми на намеса, при които се упражнява по-голяма степен на контрол от ръководителите.

Глава трета е фокусирана върху емпиричното изследване. Разглеждат се възможностите за разрешаване на конфликтите в управлението на човешките ресурси в публичната сфера като се прави оценка на нивото на конфликтност в Областна дирекция „Земеделие“ Благоевград. Считаю, че тук докторантката по-убедително е следвало да обоснове изборът на Областна дирекция „Земеделие“ Благоевград за провеждане на представеното анкетно проучване. В резултат на проведения анализ и получените резултати е разработен прототип на схема за администриране на конфликти в Областна дирекция „Земеделие“ Благоевград.

Разработката представлява цялостно и системно изследване на мениджмънта на конфликти в управлението на човешките ресурси в публичната администрация.

Представеният труд има подчертано практическо значение, с оглед на това, че конфликтите са неразделна част от съществуването и развитието на всяка организация, както и непрестанното възникване и развитие на различни по вид конфликти.

IV. Критични бележки и препоръки

Като всяко първо научно изследване предложеният ми за изразяване на становище дисертационен труд има своите слабости и несъвършенства, които не намаляват научната му стойност. Необходимо е да се редактира заглавието на труда и се отстранят правописните грешки. С оглед постигане дълбочина на изследваната проблематика би следвало да се извърши по-систематизирано представяне на научните и научно-приложните резултати. Препоръчително е по-ясно и конкретно изразяване на авторската позиция и становище по анализиранияте въпроси.

V. Заключение

Изхождайки от всичко гореизложено приемам, че предложеният дисертационен труд представлява самостоятелно научно изследване. В разработката се съдържат научни приноси със значение както за теорията, така и за практиката.

В заключение изразявам своята положителната оценка, че представеният за защита пред научно жури дисертационен труд на тема **„Мениджмънта на конфликти в управлението на човешките ресурси в публичната администрация”** отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и чл. 53 от Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски“ за получаване на образователната и научна степен „доктор”, поради което предлагам да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.7 Администрация и управление, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство (мениджмънт на публичната сфера)” на Ваня Бориславова Пецанова - редовен докторант в катедра „Национална сигурност и публична администрация” на Правно-историческия факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“.

01.09. 2022 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Маргарита Чешмеджиева